

WYMAGANIA EDUKACYJNE-KLASA TRZECIA: MŁODA POLSKA

Wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem nauczania *Przeszłość to dziś*. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
MŁODA POLSKA					
MŁODA POLSKA: wprowadzenie	<ul style="list-style-type: none"> • podaje ramy chronologiczne Młodej Polski • wymienia i wyjaśnia nazwy epoki: <i>Młoda Polska, modernizm, fin de siècle, neoromantyzm</i> • tłumaczy, co oznacza pojęcie ludomania, dekadentyzm • wymienia nazwiska czołowych filozofów i myślicieli epoki : Nietzsche, Schopenhauer, Bergson • charakteryzuje główne prądy i kierunki artystyczne epoki • charakteryzuje dramat symboliczny • rozpoznaje dzieła sztuki modernistycznej • zna pojęcia: impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, secesja 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przemiany kulturowe epoki • podaje przykłady związków pomiędzy Młodą Polską a romantyzmem • omawia najważniejsze założenia filozofii • wymienia cechy charakterystyczne stylów modernistycznych i objaśnia je na przykładach • prezentuje dzieła Młodej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę wydarzeń wyznaczających początek Młodej Polski • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów filozoficznych • wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki modernistycznej • omawia twórczość najważniejszych artystów modernizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa kierunki rozwoju powieści młodopolskiej (eksperymenty, inspiracje naturalistyczne, liryzacja, psychologizm) • analizuje modernistyczne dzieło sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródła młodopolskiego estetyzmu • w pogłębiony sposób interpretuje archetypy, topoty i symbole obecne w sztuce Młodej Polski • wyjaśnia, na czym polegała wewnętrzna antynomiczność epoki (współwystępowanie różnych prądów i kierunków) opisuje twórczość modernistycznych artystów • analizuje i ocenia dzieła modernistyczne

<p>Nastroje epoki, nowe pytania: Kazimierz Przerwa-Tetmajer Koniec wieku XIX, Lubię, kiedy kobieta, Hymn do nirwany, Anioł Pański, Leopold Staff Deszcz jesienny, Kowal, przykłady malarstwa secesyjnego, w tym Pocałunek Gustava Klimta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem utwory K. Przerwy - Tetmajera • określa rodzaj liryki występujący w utworze wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego utworów • wskazuje elementy światopoglądu modernistycznego • określa nastrój i uczucia podmiotu lirycznego • odnajduje w wierszach typowe dla schyłku wieku postawy dekadentyzmu, znużenia, przesytu • wskazuje środki stylistyczne tworzące nastrój melancholii, smutku, przygnębienia, nieokreślonej tęsknoty 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie utworów wskazuje różne drogi ucieczki od „bólu istnienia”, takie jak nirwana, miłość, zmysłowa, sztuka • na podstawie wierszy charakteryzuje światopogląd poety • wyjaśnia, na czym polega psychizacja krajobrazu • wskazuje charakterystyczne symbole i motywy młodopolskie (np. „osmętница”, sen, droga, rzeka, dym), interpretuje je • charakteryzuje warstwę brzmieniową czytanych utworów • wyjaśnia przyczyny nagromadzenia motywów eschatologicznych i związanych z młodopolską duchowością 	<ul style="list-style-type: none"> • określa filozoficzne źródła postawy dekadentckiej (Arthur Schopenhauer) • określa charakter modernistycznej liryki miłosnej • wyjaśnia, na czym polegał katastrofizm schyłku wieku; odnajduje jego przejawy w czytanych utworach • charakteryzuje poetykę czytanych wierszy, wskazując typowe i specyficzne środki stylistyczne • określa sposoby wykorzystania przez literaturę i sztukę młodopolską inspiracji orientalnych • wskazuje w dziełach różnych sztuk (plastyki i muzyki) przykłady motywów związanych z młodopolską duchowością 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje filozoficzne konteksty „snów o potędze” (Friedrich Nietzsche) ▪ interpretuje <i>Pocałunek</i> Gustava Klimta w kontekście młodopolskich erotyków 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samodzielnie interpretuje wiersze, charakteryzując ich poetykę i problematykę ▪ wskazuje przykłady stylizacji (np. modlitewnej) i określa ich funkcję ▪ porównuje obraz kultury schyłku wieków XIX i XX ▪ komentuje zestawienie nazw: <i>modernizm</i> i <i>postmodernizm</i>
---	--	--	---	--	--

<p>Być artystą: Kazimierz Przerwa--Tetmajer <i>Evviva l'arte,</i> *Stanisław Przybyszewski <i>Confiteor</i> (fragm.), Charles Baudelaire <i>Padlina</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera określa młodopolską koncepcję artysty i sztuki • określa rolę, jaką przypisywano sztuce i wyjaśnia przyczyny młodopolskiego kultu sztuki i artysty • podaje przykłady różnych typów zapożyczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał konflikt artysty z filistrem • wyjaśnia, dlaczego prawdziwa sztuka musiała być, zdaniem twórców młodopolskich, elitarna • charakteryzuje styl życia cyganerii (bohemy) artystycznej, wymienia znanych twórców (np. związanych z Krakowem), kawiarnie, przytacza anegdoty itd. • porównuje młodopolską koncepcję artysty z wizją romantyczną (kreacja poety; jego powinności wobec narodu) • interpretuje dzieła sztuki podejmujące temat artysty i jego dzieła • na podstawie poznanych tekstów literackich i malarskich przedstawia własne refleksje na temat roli artysty i sztuki • na podstawie poznanych tekstów literackich i malarskich pisze dłuższą pracę 	<ul style="list-style-type: none"> • w omawianych tekstach Stanisława Przybyszewskiego, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Charles'a Baudelaie'a wskazuje cechy manifestu poetyckiego • wypowiada się na temat stosunku purystów językowych do zapożyczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki literackie charakterystyczne dla poetyki wierszy Baudelaire'a, określa ich funkcję, uwzględnia elementy prowokacji i naruszania dobrego smaku, formułuje sądy interpretacyjne • wyjaśnia termin <i>poeta przekłety</i>, odnosząc go do słynnych skandalistów epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie fragmentu <i>Confiteora</i> wskazuje cechy sztuki młodopolskiej, wyjaśnia znaczenie hasła „sztuka dla sztuki”, określa rolę artysty • dokonuje syntezy: porównuje koncepcje artysty i sztuki w różnych epokach, sytuując je w różnorodnych kontekstach i wskazując ich kulturowe źródła • wskazuje niezbędność motywów skandalu, prowokacji, bulwersowania opinii publicznej, poszukiwania nowych doznań i podniet, uznawania sztuki jako wartości najwyższej
--	--	--	--	---	--

<p>Poeci w poszukiwaniu istoty świata i nowego języka: Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym),</i> przykłady malarstwa impresjonistycznego, symbolistycznego, ekspresjonistycznego Jan Kasproicz, <i>Dies irae</i> (fragm.), [Witajcie kochane góry...]; [Rozmiliwała się ma dusza...], Leopold Staff <i>Przedśpiew</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne wrażenia związane z omawianymi tekstami • w czytanych wierszach rozpoznaje charakterystyczne dla Młodej Polski style i poetyki: impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm, klasycyzm • charakteryzuje gatunki liryki młodopolskiej: sonet, liryk • wyjaśnia termin <i>znak</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wybranych utworów określa charakterystyczne cechy stylu impresjonistycznego • wyjaśnia terminy: <i>synestezja, psychizacji pejzażu</i> • na podstawie konkretnych utworów określa charakterystyczne cechy stylu ekspresjonistycznego • wyjaśnia młodopolską koncepcję symbolu (na konkretnych przykładach); dostrzega różnicę między symbolem a alegorią, wyjaśnia ją • interpretuje symbole zawarte w czytanych utworach oraz w malarstwie • korzystając z różnych źródeł, omawia przykłady stylów w malarstwie i muzyce; podaje nazwiska najślynniejszych twórców • interpretuje obrazy impresjonistyczne, symbolistyczne, ekspresjonistyczne • charakteryzuje rolę konwencji hymnicznej w <i>Dies irae</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki artystyczne charakterystyczne dla omawianych stylów; odnosi je do literatury i malarstwa • wyjaśnia, czym były i jakie miejsce zajmowały w panoramie epoki: impresjonizm, symbolizm, secesja, ekspresjonizm • wskazuje środki artystyczne charakterystyczne dla omawianych stylów; odnosi je do literatury i malarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje filozoficzne źródła postaw odnalezionych w czytanych utworach (np. katastrofizmu i prometejskiego wadzenia się z Bogiem w <i>Hymnach</i> Jana Kasproicza, stoickiego dystansu i klasycyzmu, a także postawy franciszkańskiej w wierszach Leopolda Staffa) • porównuje definicje znaku pochodzące z dwóch różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje dzieła różnych sztuk będące przykładami tych samych kierunków artystycznych • pisze interpretację porównawczą dwóch utworów (lub różnych dzieł sztuki)
--	---	---	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega przemiany postaw twórczych Jana Kasprowicza i Leopolda Staffa, w tym inspiracje franciszkanizmem w poezji Jana Kasprowicza • interpretuje obrazy impresjonistyczne, symbolistyczne, ekspresjonistyczne • omawia typy znaków – podaje przykłady wybranych typów znaków 			
<p>Nowa proza: Joseph Conrad <i>Jądro ciemności</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza, parafrazuje, opowiada różne wątki utworu • charakteryzuje bohaterów • opisuje świat przedstawiony w powieści Josepha Conrada • określa perspektywę, z jakiej prowadzona jest narracja w czytanych utworach • analizuje motywy decyzji bohatera, ustosunkowuje się do nich 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie czytanych utworów i ich fragmentów określa charakterystyczne cechy powieści młodopolskiej <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne cechy poetyki utworu (impresjonizm i symbolizm, różne style, jakimi posługuje się narrator, kompozycja, psychologizm, powieści) • rozpatruje problem, z którym boryka się Marlow: czy zbrodnia i szaleństwo są wytworem warunków zewnętrznych czy stałymi elementami natury ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy pogłębiony portret psychologiczny bohatera <i>Jądra ciemności</i>, odwołując się do treści utworu i opinii różnych postaci powieściowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja zewnętrzna determinuje stan ducha jednostki • określa Conradowską wizję świata i losu (przeciwieństwo człowieka i natury, konflikt wartości, dramat wyborów) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy powieści Conradowskiej, które oddziaływały na powieść XX w. (np. swobodne posługiwanie się czasem, optyka zmiennych punktów widzenia, wprowadzanie elementów różnych gatunków literackich, angażowanie czytelnika w dramat psychologiczno--moralny bohatera)

<p>Młodopolskie poszukiwania pierwotności: Władysław Stanisław Reymont <i>Chłopi</i> (tom I) , malarstwo przedstawiające tematy wiejskie (np. Leon Wyczółkowski, Teodor Axentowicz, Ferdynand Ruszczyc i inni)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów indywidualnych i zbiorowych • opisuje przestrzeń wsi jako zamkniętą enklawę i przestrzeń mityczną • wskazuje w powieści różne porządki czasowe („rytmy i toki”) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje fundamenty ładu, na którym jest oparte życie wsi • charakteryzuje moralność, wierzenia i obyczajowość mieszkańców Lipiec – wskazuje ich chrześcijańskie i pozachrześcijańskie korzenie • charakteryzuje różnorodne związki człowieka z naturą ukazane w <i>Chłopach</i> • wskazuje różne oblicza narratora i interpretuje ten fakt • określa charakter i funkcję stylizacji gwarowej • na przykładzie wybranych dzieł sztuki porównuje sposób ukazania tematów wiejskich w literaturze i malarstwie omawia najważniejsze dialekty, wskazując najważniejsze cechy każdego z nich • wymienia typy regionalizmów • bierze udział w dyskusji na temat przyczyn zaniku gwar i dialektów we współczesnej polszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów, wskazując m.in. biologiczną (naturalistyczną) motywację ich postępowania • charakteryzuje gromadę chłopską jako bohatera zbiorowego powieści • rekonstruuje powszechnie przyjęty system wartości i prawa, jakimi się rządzi zbiorowość • analizuje język i styl każdego z narratorów, wskazując środki charakterystyczne dla różnych stylów: impresjonistycznego, realistycznego, naturalistycznego • analizuje stylizację gwarową, wskazując różne rodzaje dialektyzmów 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega konflikty wewnętrzne bohaterów wynikające z działania sprzecznych sił i bodźców • odróżnia słownictwo współnoodmianowe od wyrazów nacechowanych stylistycznie • rozpoznaje teksty pisane w określonym dialekcie, tłumaczy je na język ogólnopolski 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego powieść <i>Chłopi</i> określa się mianem „chłopskiej epopei” • określa symbolikę postaci kobiecych (wyrzucenie ze wsi Jagny i wzrost pozycji Hanki) • wskazuje elementy heroizacji i symbolizmu (np. śmierć Boryny) • w interesujący sposób prezentuje życie i twórczość Władysława Stanisława Reymonta
---	--	---	--	--	---

<p>Stanisław Wyspiański i teatr modernistyczny: Stanisław Wyspiański <i>Wesele</i>, Tadeusz Żeleński-<i>Boy Plotka o „Weselu” (fragm.)</i>, przykłady malarstwa modernistycznego, w tym obrazy Stanisława Wyspiańskiego, <i>Taniec Wojciecha Weissa</i>, <i>Błędne koło Jacka Malczewskiego</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje <i>Wesele</i> wskazując jego dwupłaszczyznowość • na podstawie <i>Plotki...</i> przedstawia historyczne realia <i>Wesela</i>, ukazane postaci, sytuacje, anegdoty itp. • charakteryzuje postacie z <i>Wesela</i>, zwracając uwagę na ich portrety psychologiczne i indywidualizację języka • wskazuje elementy symboliczne: osoby dramatu, przedmioty, sceny – interpretuje je, wykorzystując konteksty historyczne, literackie i artystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym była młodopolska chłopomania i w jaki sposób odzwierciedliła się w dramacie • na podstawie dramatu ukazuje złożone relacje między chłopami a inteligencją, demaskując mit solidaryzmu narodowego • interpretuje <i>chocholi taniec</i>, wskazując różne możliwe odczytania tej sceny • tworzy spójną interpretację <i>Wesela</i> jako dramatu o polskich sprawach, pisze pracę na ten temat • wyjaśnia, na czym polegała młodopolska synteza sztuk • charakteryzuje język okresu Młodej Polski, podaje przykłady typowe dla języka poezji, prozy i dramatu • porównuje język wybranych tekstów literackich okresu Młodej Polski, zwracając uwagę na dobór słownictwa, styl, składnię, obrazowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w <i>Weselu</i> cechy dramatu realistycznego i symbolicznego (uwzględniając różne płaszczyzny dzieła) • na podstawie <i>Wesela</i> tworzy zbiorowy portret chłopów i inteligencji • analizuje sposób zastosowania dialektyzacji, zwraca uwagę na indywidualizację języka postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat przemian w teatrze końca XIX w., podkreślając wpływ Richarda Wagnera i dramaturgów skandynawskich • określa mistrzostwo języka <i>Wesela</i> • wskazuje aforyzmy i sformułowania, które się utrwały w języku potocznym • zabiera głos w dyskusji na temat „problemów polskich” 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje <i>Wesele</i> jako rozrachunek z polskimi mitami chłopskimi, takimi jak: wieś „bajecznie kolorowa”, „raclawicka kosa”, „chłop-król Piast”, „pawie pióra”, „krwawe zapusty” rabacji galicyjskiej itp. • prezentuje w interesujący sposób postać Stanisława Wyspiańskiego jako „renesansową osobowość Młodej Polski” • wykorzystuje materiały samodzielnie znalezione w Internecie • charakteryzuje koncepcję „teatru ogromnego”, wskazując jego związek z młodopolską syntezą sztuk • omawia działalność Stanisława Wyspiańskiego jako człowieka teatru, malarza, artysty plastyka, twórcy polichromii i witraży oraz sztuki użytkowej
--	---	--	---	--	--

<p>Synteza wiadomości o literaturze i sztuce Młodej Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze wątki i tematy literatury i sztuki Młodej Polski • charakteryzuje główne prądy i kierunki artystyczne epoki – na podstawie wskazanych utworów • charakteryzuje dramat symboliczny • wskazuje najważniejsze wątki i tematy literatury i sztuki Młodej Polski • wie, czym jest estetyka wypowiedzi • dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa kierunki rozwoju powieści młodopolskiej (eksperymenty, inspiracje naturalistyczne, liryzacja, psychologizm) • w poznanych utworach wskazuje obecność toposów, archetypów i symboli 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę czytanych tekstów w kontekście stylów modernistycznych • w poznanych utworach wskazuje obecność toposów, archetypów i symboli 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje filozoficzne założenia epoki (Arthur Schopenhauer, Friedrich Nietzsche, Henri Bergson) w odniesieniu do dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródła młodopolskiego estetyzmu • w pogłębiony sposób interpretuje archetypy, toposy i symbole obecne w sztuce Młodej Polski • wyjaśnia, na czym polegała wewnętrzna antynomiczność epoki (współwystępowanie różnych prądów i kierunków)
---	---	---	--	--	---

<p>Wypracowanie/dłuższa wypowiedź na temat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy dłuższą wypowiedź pisemną i ustną na temat • wie, czym jest estetyka wypowiedzi • dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych • dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je • określa podstawowe typy błędów językowych • odwołuje się do tekstów kulturowych • stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • nie zawsze stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • próbuje zwiększać własną kompetencję językową • nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest norma składniowa współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • wyjaśnia, jaka jest norma fleksyjna współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • próbuje w wypowiedziach stosować podstawowe zasady logiki i retoryki • zwraca uwagę na własną kompetencję językową • stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • stara się poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich • na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • ma świadomość własnej kompetencji językowej • na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • na ogół poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła • dokonuje interpretacji porównawczej 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje błąd językowy jako naruszenie normy • wyjaśnia, czym jest norma językowa, a czym uzus • buduje wypowiedzi o wysokim stopniu złożoności • stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • odczytuje rozmaite sensy dzieła 	
---	---	---	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • próbuje poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • próbuje odczytać rozmaite sensy dzieła • podejmuje próbę dokonania interpretacji porównawczej • czyta ze zrozumieniem teksty publicystyczne • wykorzystuje w odpowiedzi na pytania wiedzę z zakresu języka 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się odczytać rozmaite sensy dzieła 			
--	--	--	--	--	--

Nauczyciel ocenia sprawdziany i kartkówki wg następującej skali:

- 100% celujący
- 97 – 99% + bardzo dobry
- 87 – 96% bardzo dobry
- 84 – 86 + dobry
- 74 – 83% dobry
- 71 – 73% + dostateczny
- 60 – 70% dostateczny
- 57 – 59% +dopuszczający
- 46 -56% dopuszczający
- 45% i poniżej niedostateczny

Nauczyciel ocenia pracę z tekstem, wypracowanie i wypowiedź monologową wg następującej skali:

- 96 – 100% celujący
- 86 – 95% bardzo dobry
- 73 – 85% dobry
- 51 – 72% dostateczny
- 30 – 50% dopuszczający
- 29% i poniżej niedostateczny